विकिस्रोतः

ദേവീഭാഗവതപുരാണമ്/സ്കന്ധഃ 03/അധ്യായഃ 09

< ദേവീഭാഗവതപുരാണമ് | സ്കന്ധഃ 03

ഗുണാനാം ഗുണപരിജ്ഞാനവർണനമ്

നാരദ ഉവാച

ഗുണാനാം ലക്ഷണം താത ഭവതാ കഥിതം കില .

ന തൃപ്തോഽസ്മി പിബന്മിഷ്ടം ത്വന്മുഖാത്പ്രച്യുതം രസമ് .. 1 ..

ഗുണാനാം തു പരിജ്ഞാനം യഥാവദനുവർണയ .

യേനാഹം പരമാം ശാന്തിമധിഗച്ഛാമി ചേതസി .. 2 ..

വ്യാസ ഉവാച

ഇതി പൃഷ്ടസ്തു പുത്രേണ നാരദേന മഹാത്മനാ .

ഉവാച ച ജഗത്കർതാ രജോഗുണസമുദ്ഭവഃ .. 3 ..

ബ്രഹ്മോവാച

ശൃണു നാരദ വക്ഷ്യാമി ഗുണാനാം പരിവർണനമ് .

സമ്യങ് നാഹം വിജാനാമി യഥാമതി വദാമി തേ .. 4 ..

സത്ത്വം തു കേവലം നൈവ കുത്രാപി പരിലക്ഷ്യതേ .

മിശ്രീഭാവാത്തു തേഷാം വൈ മിശ്രത്വം പ്രതിഭാതി വൈ .. 5 ..

യഥാ കാചിദ്വരാ നാരീ സർവഭൂഷണഭൂഷിതാ .

ഹാവഭാവയുതാ കാമം ഭർതുഃ പ്രീതികരീ ഭവേത് .. 6 ..

മാതാപിത്രോസ്തഥാ സൈവ ബന്ധുവർഗസ്യ പ്രീതിദാ .

ദുഃഖം മോഹം സപത്നീഷു ജനയത്യപി സൈവ ഹി .. 7 ..

ഏവം സത്ത്വേന തേനൈവ സ്ത്രീത്വമാപാദിതേന ച .

രജസസ്തമസശ്ചൈവ ജനിതാ വൃത്തിരന്യഥാ .. 8 ..
രജസാ സ്ത്രീകൃതേനൈവ തമസാ ച തഥാ പുനഃ .
അന്യോന്യസ്യ സമായോഗാദന്യഥാ പ്രതിഭാതി വൈ .. 9 ..
അവസ്ഥാനാത്സ്വഭാവേഷു ന വൈ ജാത്യന്തരാണി ച .
ലക്ഷ്യതേ വിപരീതാനി യോഗാന്നാരദ കുത്രചിത് .. 10 ..
യഥാ രൂപവതീ നാരീ യൗവനേന വിഭൂഷിതാ .
ലജ്ജാമാധുര്യയുക്താ ച തഥാ വിനയസംയുതാ .. 11 ..
കാമശാസ്ത്രവിധിജ്ഞാ ച ധർമശാസ്ത്രേഽപി സമ്മതാ .
ഭർതുഃപ്രീതികരീ ഭൂത്വാ സപത്നീനാം ച ദുഃഖദാ .. 12 ..
മോഹദുഃഖസ്വഭാവസ്ഥാ സത്ത്വസ്ഥേത്യുച്യതേ ജനൈഃ .
തഥാ സത്ത്വം വികുർവാണമന്യഭാവം വിഭാതി വൈ .. 13 ..
ചോരൈരുപദ്രുതാനാം ഹി സാധൂനാം സുഖദാ ഭവേത് .
ദുഃഖാ മൂഢാ ച ദസ്യൂനാം സൈവ സേനാ തഥാഗുണാ .. 14 ..
വിപരീതപ്രതീതിം വൈ വർജയന്തി സ്വഭാവതഃ .
യഥാ ച ദുർദിനം ജാതം മഹാമേഘഘനാവൃതമ് .. 15 ..
വിദ്യുത്സ്തനിതസംയുക്തം തിമിരേണാവഗുണ്ഠിതമ് .
സിംചദ്ഭൂമിം പ്രവർഷദ്വൈ തമോരൂപമുദാഹൃതമ് .. 16 ..
യദേതത്കർഷകാണാം വൈ തദേവാതീവ ദുർദിനമ് .
ബീജോപസ്കരയുക്താനാം സുഖദം പ്രഭവത്യുത .. 17 ..
അപ്രച്ഛന്നഗൃഹാണാം ച ദുർഭഗാനാം വിശേഷതഃ .
തൃണകാഷ്ഠഗൃഹീതാനാം ദുഃഖദം ഗൃഹമേധിനാമ് .. 18 ..
പ്രോഷിതഭർതൃകാണാം വൈ മോഹദം പ്രവദന്ത്യപി .
സ്വഭാവസ്ഥാ ഗുണാഃ സർവേ വിപരീതാ വിഭാന്തി വൈ .. 19 ..
ലക്ഷണാനി പുനസ്തേഷാം ശൃണു പുത്ര ബ്രവീമ്യഹമ് .
ലഘുപ്രകാശകം സത്ത്വം നിർമലം വിശദം സദാ .. 20 ..
യദാങ്ഗാനി ലഘൂന്യേവ നേത്രാദീനീന്ദ്രിയാണി ച .

നിർമലം ച തഥാ ചേതോ ഗൃഹ്ണാതി വിഷയാന്ന താൻ .. 21 ..

തദാ സത്ത്വം ശരീരേ വൈ മന്തവ്യഞ്ച സമുത്കടമ് .

ജൃമ്ഭാം സ്തമ്ഭം ച തന്ദ്രാം ച ചലഞ്ചൈവ രജഃ പുനഃ .. 22 ..

യദാ തദുത്കടം ജാതം ദേഹേ യസ്യ ച കസ്യചിത് .

കലിം മൃഗയതേ കർതും ഗന്തും ഗ്രാമാന്തരം തഥാ .. 23 ..

ചലചിത്തസ്യ സോഽത്ര്യർഥം വിവാദേ ചോദ്യതസ്തഥാ .

ഗുരുമാവരണം കാമം തമോ ഭവതി തദ്യദാ .. 24 ..

തദാങ്ഗാനി ഗുരൂണ്യാശു പ്രഭവന്ത്യാവൃതാനി ച .

ഇന്ദ്രിയാണി മനഃ ശൂന്യം നിദ്രാം നൈവാഭിവാഞ്ഛതി .. 25 ..

ഗുണാനാം ലക്ഷണാന്യേവം വിജ്ഞേയാനീഹ നാരദ .

നാരദ ഉവാച

വിഭിന്നലക്ഷണാഃ പ്രോക്താഃ പിതാമഹ ഗുണാസ്ത്രയഃ .. 26 ..

കഥമേകത്ര സംസ്ഥാനേ കാര്യം കുർവന്തി ശാശ്വതമ് .

പരസ്പരം മിലിത്വാ ഹി വിഭിന്നാഃ ശത്രവഃ കില .. 27 ..

ഏകത്രസ്ഥാഃ കഥം കാര്യം കുർവന്തീതി വദസ്വ മേ .

ബ്രഹ്മോവാച

ശൃണു പുത്ര പ്രവക്ഷ്യാമി ഗുണാസ്തേ ദീപവൃത്തയഃ .. 28 ..

പ്രദീപശ്ച യഥാ കാര്യം പ്രകരോത്യർഥദർശനമ് .

വർതിസ്തൈലം യഥാർചിശ്ച വിരുദ്ധാശ്ച പരസ്പരമ് .. 29 ..

വിരുദ്ധം ഹി തഥാ തൈലമഗ്നിനാ സഹ സങ്ഗതമ് .

തൈലം വർതിവിരോധ്യേവ പാവകോഽപി പരസ്പരമ് .. 30 ..

ഏകത്രസ്ഥാഃ പദാർഥാനാം പ്രകുർവന്തി പ്രദർശനമ് .

നാരദ ഉവാച

ഏവം പ്രകൃതിജാഃ പ്രോക്താ ഗുണാഃ സത്യവതീസുത .. 31 ..

വിശ്വസ്യ കാരണം തേ വൈ മയാ പൂർവം യഥാ ശ്രുതമ് .

വ്യാസ ഉവാച

ഇത്യുക്തം നാരദേനാഥ മമ സർവം സവിസ്തരമ് .. 32 ..

ഗുണാനാം ലക്ഷണം സർവം കാര്യം ചൈവ വിഭാഗശഃ .

ആരാധ്യാ പരമാ ശക്തിര്യയാ സർവമിദം തതമ് .. 33 ..

സഗുണാ നിർഗുണാ ചൈവ കാര്യഭേദേ സദൈവ ഹി .

അകർതാ പുരുഷഃ പൂർണോ നിരീഹഃ പരമോഽവ്യയഃ .. 34 ..

കരോത്യേഷാ മഹാമായാ വിശ്വം സദസദാത്മകമ് .

ബ്രഹ്മാ വിഷ്ണുസ്തഥാ രുദ്രഃസൂര്യശ്ചന്ദ്രഃ ശചീപതിഃ .. 35 ..

അശ്വിനൗ വസവസ്ത്വഷ്ടാ കുബേരോ യാദസാം പതിഃ .

വഹ്നിർവായുസ്തഥാ പൂഷാ സേനാനീശ്ച വിനായകഃ .. 36 ..

സർവേ ശക്തിയുതാഃ ശക്താഃ കർതും കാര്യാണി സ്വാനി ച .

അന്യഥാ ത്വേഽപ്യശക്താ വൈ പ്രസ്പന്ദിതുമനീശ്വരാഃ .. 37 ..

സാ ചൈവ കാരണം രാജൻ ജഗതഃ പരമേശ്വരീ .

സമാരാധയ താം ഭൂപ കുരു യജ്ഞം ജനാധിപ .. 38 ..

പൂജനം പരയാ ഭക്ത്യാ തസ്യാ ഏവ വിധാനതഃ .

മഹാലക്ഷ്മീർമഹാകാലീ തഥാ മഹാസരസ്വതീ .. 39 ..

ഈശ്വരീ സർവഭൂതാനാം സർവകാരണകാരണമ് .

സർവകാമാർഥദാ ശാന്താ സുഖസേവ്യാ ദയാന്വിതാ .. 40 ..

നാമോച്ചാരണമാത്രേണ വാഞ്ഛിതാർഥഫലപ്രദാ .

ദേവൈരാരാധിതാ പൂർവം ബ്രഹ്മവിഷ്ണുമഹേശ്വരൈഃ .. 41 ..

മോക്ഷകാമൈശ്ച വിവിധൈസ്താപസൈർവിജിതാത്മഭിഃ .

അസ്പഷ്ടമപി യന്നാമ പ്രസങ്ഗേനാപി ഭാഷിതമ് .. 42 ..

ദദാതി വാഞ്ഛിതാനർഥാന്ദുർലഭാനപി സർവഥാ .

ഐ ഐ ഇതി ഭയാർതേന ദൃഷ്ട്വാ വ്യാഘ്രാദികം വനേ .. 43 ..

ബിന്ദുഹീനമപീത്യുക്തം വാഞ്ഛിതം പ്രദദാതി വൈ .

തത്ര സത്യവ്രതസ്യൈവ ദൃഷ്ടാന്തോ നൃപസത്തമ .. 44 ..

പ്രത്യക്ഷ ഏവ ചാസ്മാകം മുനീനാം ഭാവിതാത്മനാമ് .

ബ്രാഹ്മണാനാം സമാജേഷു തസ്യോദാഹരണം ബുധൈഃ .. 45 ..

കഥ്യമാനം മയാ രാജഞ്ഛ്രുതം സർവം സവിസ്തരമ് .

അനക്ഷരോ മഹാമൂർഖോ നാമ്നാ സത്യവ്രതോ ദ്വിജഃ .. 46 ..

ശ്രുത്വാഽക്ഷരം കോലമുഖാത്സമുച്ചാര്യ സ്വയം തതഃ .

ബിന്ദുഹീനം പ്രസംഗേന ജാതോഽസൗ വിബുധോത്തമഃ .. 47 ..

ഐകാരോച്ചാരണാദ്ദേവീ തുഷ്ടാ ഭഗവതീ തദാ .

ചകാര കവിരാജം തം ദയാർദ്രാ പരമേശ്വരീ .. 48 ..

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ മഹാപുരാണേഽഷ്ടാദശസാഹസ്ര്യാം സംഹിതായാം തൃതീയസ്കന്ധേ ഗുണപരിജ്ഞാനവർണനം നാമ നവമോഽധ്യായഃ .. 9 ..

"https://sa.wikisource.org/w/index.php?title=ദേവീഭാഗവതപുരാണമ്/സ്കന്ധഃ_03/അധ്യായഃ_09&oldid=75588" ഇത്യസ്മാദ് പ്രതിപ്രാപ്തമ്

-